

ПРАВОВЕ РЕГЛАМЕНТУВАННЯ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ

В умовах динамічних змін, нестабільності економічної ситуації та низького рівня податкової дисципліни в Україні особливого значення набуває створення такої системи адміністрування податків, яка б відповідала потребам соціально-економічного розвитку держави, забезпечила зниження податкового навантаження, ініціювала поживлення ділової активності суб'єктів підприємництва, стимулювала інвестиційно-інноваційну діяльність та заохочувала платників до своєчасної сплати податків в повній мірі. Необхідність узагальнення теоретико-методичних аспектів функціонування вітчизняної системи адміністрування податків і формулювання практичних рекомендацій, які сприятимуть її вдосконаленню, визначає актуальність теми дисертаційної роботи. Система адміністрування податків і зборів неефективна та витратна для держави й бізнесу, не спроможна забезпечити повноцінне наповнення державного бюджету і зниження частки тіньової економіки та платники податків, що прагнуть максимізувати фінансовий результат підприємницької діяльності за рахунок мінімізації податкових платежів є однією з основних проблем податкової системи та потребують нагального вирішення.

Значна кількість нормативно-правових актів і численні зміни, які неодноразово до них вносилися, часто призводили до неоднозначності окремих тлумачень, наявності неузгодженостей та суперечностей.

Сьогодні правове регулювання питань у сфері оподаткування забезпечує Податковий кодекс України. Відповідно до ст. 3 цього кодифікованого акта, вітчизняне податкове законодавство складається з: «Конституції України; цього Кодексу; Митного кодексу України та інших законів з питань митної справи у частині регулювання правовідносин, що виникають у зв'язку з оподаткуванням ввезним або вивезним митом операцій з переміщення товарів через митний кордон; чинних міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України і якими регулюються питання оподаткування; нормативно-правових актів, прийнятих на підставі та на виконання цього Кодексу та законів з питань митної справи, органів місцевого самоврядування з питань місцевих податків та зборів, прийнятих за правилами, встановленими цим Кодексом (рис.1)» [1]. Прийняття ПКУ, безумовно, позитивний момент, оскільки з введенням в його дію виключається плутанина в різних законах та підзаконних актах. До його прийняття податкове законодавство України характеризувалося складністю та суперечливістю, що забезпечувало платникам податків можливість на законодавчих засадах легітимно ухилятися від сплати податків. Отже, цей кодифікований акт, на відміну від великої кількості чинних раніше законодавчих та нормативних документів у сфері оподаткування, дає

зможу краще орієнтуватися у фіскальних нормах як посадовим особам фіскальних органів, так і платникам податків.

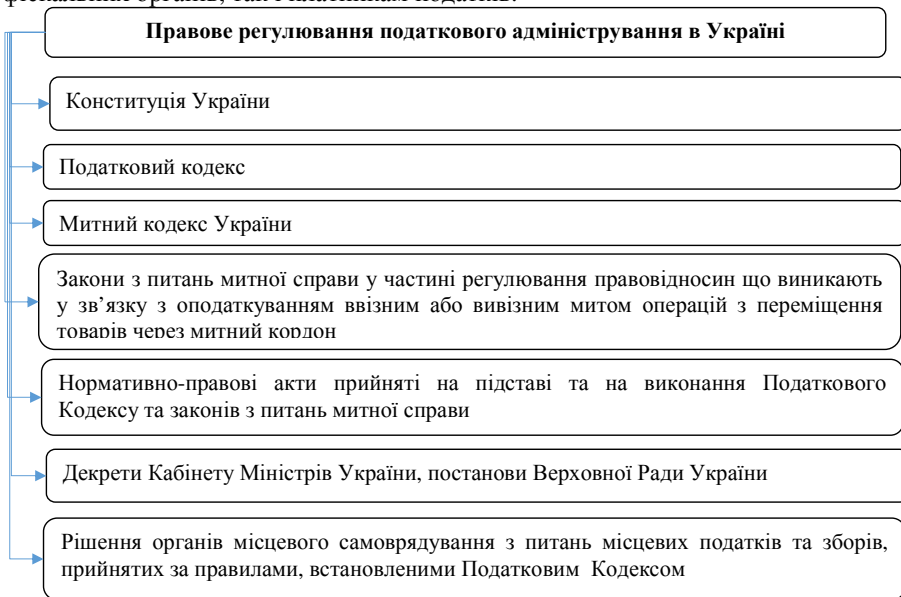

Рис. 1. Нормативно-правове регулювання податкового адміністрування в Україні*

*Складено автором самостійно

Прийнятий ПКУ покликаний сприяти: підвищенню конкурентоспроможності національної економіки; належному ставленню платників податків до свого конституційного обов'язку щодо сплати податків, що забезпечить зменшення масштабів ухилення від оподаткування; легалізації доходів, детінізації економіки; зменшенню корупції у системі адміністрування податків; налагодженню рівноправних відносин між податковими органами та платниками податків; запровадженню фіскальних канікул для малого бізнесу; створенню умов, сприятливих для залучення іноземних інвестицій; стимулюванню інвестиційно-інноваційної діяльності; збільшенню сукупних фіскальних надходжень до бюджетів різних рівнів; поліпшення показника України у глобальному рейтингу «Doing Business» щодо простоти провадження бізнесу; наближенню податкового законодавства до законодавства ЄС з врахуванням перспектив євроінтеграції [2].

З прийняттям Податкового кодексу України система адміністрування податків, безумовно, зазнала значних змін. Цей законодавчий акт проголошує, що головною її цінністю тепер виступає людина – платник податків. Поряд із тим ПКУ передбачає запровадження ризико-орієнтованої системи податкового контролю, і, як наслідок, зменшення кількості перевірок сумлінних платників. Крім того, зменшено строки проведення перевірок. Крім того, текст Податкового кодексу України містить багато посилань, а це свідчить про те, що

документ не є остаточно завершеним. У тексті часто трапляються фрази: «у порядку, затверженому Державною фіскальною службою України», «у порядку, передбаченому Кабінетом Міністрів України», «у порядку, затверженому Міністерством фінансів України» тощо. Це означає, що окремі положення Кодексу можна коригувати, вносячи до нього зміни постановами Кабміну, наказами Мінфіну та ДФС. Відтак, система правового регламентування процедур адміністрування потребує вдосконалення, систематизації основних нормативно-правових актів.

Література:

1. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-E2%F0>

2. Три точки зору на податкове законодавство України. Такі близькі та такі різні [Електронний ресурс] // Бухгалтерський облік в Україні. Практична бухгалтерія доступно та зрозуміло. – Режим доступу: <http://byhgalter.com/tri-tochki-zoru-na-podatkove-zakonodavstvo-ukraini-takiblizki-ta-taki-rizni/>

Ірина Щиголь

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Ткачик Ф.П.

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ФІСКАЛЬНОЇ РОЛІ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ

Вагомою складовою фінансової політики держави є фіскальна політика. За допомогою фіскальної політики держава безпосередньо може впливати на розвиток економіки, добиваючись її стійкого зростання, стабільності цін і повної зайнятості дієздатного населення. Ефективність фіскальної політики багато в чому залежить від швидкості реакції уряду на зміни в економіці. Сьогодні до основних завдань у проведенні державної політики віднесено забезпечення макроекономічної стабільності та створення умов для потужного економічного зростання. У фіскальній сфері у 2017 р. продовжено курс на проведення фіскальної консолідації, спрямованої на зміцнення державних фінансів. Для вирішення таких завдань передбачено збільшення податкових надходжень (на основі підвищення ефективності та посилення справедливості податкової системи) та зменшення видатків (шляхом економії) [1, с. 44–52].

Фіскальна політика в нашій країні має спрямовуватися на:

- обмеження фіскальних ризиків (у сфері формування доходів та здійснення видатків державного бюджету);
- досягнення прийнятних рівнів дефіциту публічного бюджету;
- зменшення тиску фінансування бюджету на економічний та соціальний розвиток країни;
- досягнення прийнятного рівня державного та гарантованого державою боргу тощо [2, с.56].